

Nomenclatuur

door

B. J. LEMPKE.

1. Kort nadat mijn artikel over de Nederlandsche *Syrichthus*-soorten verschenen was (Ent. Ber., vol. 11, p. 158, 25 Febr. 1944), vond ik in vol. 80 van Trans. Ent. Soc. London, 1932, een artikel van Hemming, waarin deze op p. 293 *Papilio fritillum* Schiff., 1775, als synoniem van *Papilio fritillarius* Poda 1761 (waarvan ook *Papilio alceae* Esper, 1780, volgens Hemming een synoniem is) opgeeft. In de noot op p. 294 voegt hij er aan toe, dat Schiffermüller's naam niet aangewend kan worden voor de soort, waarvoor hij de laatste jaren gebruikt werd, „since it is based on a misidentification”.

Het spijt me, dat ik vertrouwd heb op Warren's monographie, want deze is inderdaad in dit geval onjuist. Schiffermüller (Syst. Verz., p. 159, 1775) geeft als synoniemen van zijn *P. Fritillum*: „Le pleint-chant” van Geoffroy (Hist. des Ins. Paris, vol. 2, p. 67, nr. 38) en *P. Fritillarius* van Poda (Ins. Mus. Graec., p. 79, 1761). Bovendien citeert Schiff. in een noot de figuur van Röscl, Tom. 1, Classe 2, Pap. Tab. 10, fig. 7, die in elk geval *alceae* Esp. afbeeldt. Hieruit volgt, dat *Papilio fritillum* Schiff. nooit de *Syrichthus*-soort kan zijn, die Rambur later *cirsii* noemde (Fauna Andalusica, II, p. 315, pl. 8, fig. 12, 1842). Onze Nederlandsche soort moet dus heeten: ***Syrichthus cirsii* Rambur** (= *fritillum* auct. nec Schiff.).*)

2. In het prachtige boek van Mevr. J. Stuldreher-Nienhuis, „Verborgen Paradijzen”, waarin het leven en de werken van Maria Sibylla Merian niet alleen met groote kennis van zaken, maar ook met liefde en eerbied beschreven worden, zoodat het een genot is het werk te lezen, komt een overigens wel begrijpelijke nomenclatorische onjuistheid voor, die ik vooral daarom even corrigeer, omdat ik zelf als de mogelijke bron ervan beschouwd zou kunnen worden.

Op p. 168—169 geeft de schrijfster een lijstje van de naar Merian genoemde insecten. No. 2 is *Papilio Sibilla* L., 1767. Als synoniem wordt gegeven: *Papilio rivularis* Scopoli, 1763. Dit is echter niet juist. *Papilio sibilla* L., 1767, is dezelfde soort als *Papilio camilla* L., 1764 (de bij ons voorkomende), terwijl *Papilio rivularis* Scop. hetzelfde is als *Papilio camilla* auct. nec L., de Zuideuropeeër.

We hebben hier het onaangenaamste geval van naamsverandering, dat men zich maar denken kan. Dat de naam van een soort vervangen wordt door een andere, omdat de nomenclatuurregels het verlangen, is zoo erg niet. De nieuwe naam went spoedig genoeg en regels zijn er om toegepast te worden. Maar dat een naam, die al lang ingeburgerd is, plotseling op een andere soort overspringt, omdat hij eerst verkeerd geïnterpreteerd werd, is fataal. Niemand weet nu meer wat een auteur bedoelt, tenzij hij een synoniem er bij voegt. Dergelijke gevallen zijn de laatste decennia nogal ontstaan. Ik citeer maar: *Plebejus argyrognomon* Brgstr., *Limenitis camilla* L., *Porthesia chrysoorrhoea* L., *Cosymbia pendularia* Clerck, *Pammene fasciana* L., allemaal dieren, waarbij we aan heel wat anders denken dan de auteur oorspronkelijk bedoelde. Toch gaat het niet aan alles dan maar bij het oude te laten, zooals velen wenschen. Clerck bijv. beeldde geen „*pendularia* auct.” af, maar een onloochenbare *orbicularia* met getande dwarslijn. Het is dus onzin de soort met ongetande dwarslijn tegen beter weten in „*pendularia* Cl.” te blijven noemen. Maar nu ontstaat de verwarring! Oorspronkelijk volgen een klein aantal auteurs Nordström's volkomen juiste correctie, later meer, maar niet weinigen blijven de in hun gehoor liggende nomenclatuur schrijven. Als een modern auteur van een gebied, waar beide *Limenitis*-soorten kunnen voorkomen, alleen *camilla* L. noemt, zonder meer, is het voor mij vaak niet meer uit te maken, wat hij bedoelt. Is hij modern georiënteerd, dan had hij *L. sibilla* L. op het oog, maar is hij conservatief, dan meent hij *L. rivularis* Scop.

De oplossing is niet moeilijk: dergelijke dubbelzinnige namen, die tot zooveel misverstand aanleiding geven, eenvoudig intrekken. Eigenlijk moet dat al gebeuren op het oogenblik, dat de onjuiste interpretatie ontdekt wordt, zoodat niemand den naam in zijn goede beteekenis gaat gebruiken en we ook de conservatieven kunnen blijven begrijpen. Maar daarvoor is het in alle geciteerde gevallen (en er zijn er meer!) al te laat.

Amsterdam, Oude IJselstraat, 12^{III}, Juni 1940.

*) Zie ook het hierop volgend artikel.